

ALSÓTELEKES

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Tisztelt Olvasó!

Polgármesteri köszöntő!

Bodnár Tibor
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 4

2. Alsótelekes bemutatása 6

Földrajzi, éghajlati adottságok
Településtörténet

3. Örökségünk 10
Szkíta temető
Csorbakői vár
Településszerkezet

4. Eltérő karakterű településrészek 20
Falu
Templom domb, Semmelweis
Mezőgazdasági területek
Ipari, bánya területek
Tájképvédelmi szempontból
kiemelten kezelendő területek

5. Építészeti útmutató 30

6. Jó példák bemutatása 50

Jó példák Alsótelekesen
Jó példák máshonnan

7. Mellékletek 56

8. Irodalomjegyzék 58

9. Impresszum 59

A KÉZIKÖNYV CÉLJA:

- Megismertetni a település építészeti karakterét– szépségeit, értékeit, egyedi jellegzetességeit
- Inspirálni az építtetőket, városi döntéshozókat, tervezőket
- A település karakteréhez illeszkedő példák felkutatásával, ajánlásokkal segíteni döntéseiket
- Védni és erősíteni az egységes faluképet

A kézikönyv nem tartalmazza a vonatkozó építésügyi jogszabályi előírásokat. A tervezés során minden esetben figyelembe kell venni a helyi építési szabályokat, a hatályos településrendezési tervben foglaltakat, a főépítész és a területileg illetékes építésügyi hatóság állásfoglalását. Az építésügyi eljárásokról a [www.e-epites.hu/lakossagi tajekoztatok](http://www.e-epites.hu/lakossagi_tajekoztatok) oldalon, vagy az illetékes járási építésügyi irodán kaphat tájékoztatást.

Amennyiben segítségre, vagy további információra van szüksége, keresse fel a Rudabányai Pogármesteri Hivatal Jegyzőit Irodáját:

Dr. Novák Nikoletta
3733 Rudabánya, Gvadányi József u. 47.
Telefon: 06-48-568-216
Email: polghivrudabanya@t-online.hu

„Fontos hangsúlyozni: nem arról van szó, hogy az új épületek a korábbi stílusok pusztá utánzatai legyenek. Éppen ellenkezőleg, sokkal nagyobb kihívásról van szó. Arról, hogy ma olyan házat kell építeni, amely megfelel a saját korának, teljes mértékben válaszolni tud a mai energia- és éghajlati elvárásokra, találkozik a modern élet- és munkakörülmények igényeivel, de mégis azonnal felismerhető, hogy hol van és kié. Nem könnyű elvárás, de elengedhetetlen.”

Mike Shanahan építész

An aerial photograph of the Alsótelekes village in Hungary. The village is a small cluster of houses with red-tiled roofs, situated in a valley. It is surrounded by green fields and dense forests. In the background, there are rolling hills and mountains under a clear blue sky. The village is located in the center of the frame, with fields in the foreground and forests in the background.

ALSÓTELEKES

Jogállás:	Község	KSH kód:	08217
Régió:	Észak-Magyarország	Lakosság:	122 (2017)
Megye:	Borsod-Abaúj-Zemplén	Terület:	644 hektár
Járás:	Kazincbarcika (058)	Lakások száma:	92

ALSÓTELEKES BEMUTATÁSA

2

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Alsótelekes község Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati részében, Rudabánya és Szendrő közvetlen közelében fekszik. Területén halad át a Telekes-patak. Megközelíthetősége meglehetősen rossz, főként bekötő utakról érhető el. A község a Rudabányai-hegység területén található, annak középső, háts típusú, alacsony középhegységi részén. A kistáj döntően alsó- és középső-triász mészkőből és dolomitból épül fel. A hegység plio-peisztocén emelkedésére utalnak a Telekes-völgyi forrásbarlang szintek. A talaj részben a triász mészkövön kialakult rendzina, máriszt a harmadidőszaki agyagos üledéken képződött, agyagbemosódásos barna erdőtalaj. Alsótelekes körzetében a vasérckészlet kitermelése már megszűnt, de megmaradt igen jelentősen hasznosítható nyersanyaga, a gipsz-anhidrit és a dolomit.

A település éghajlata hűvös, mérsékelt nedves.

Az évi középhőmérséklet 9 °C körül alakul.

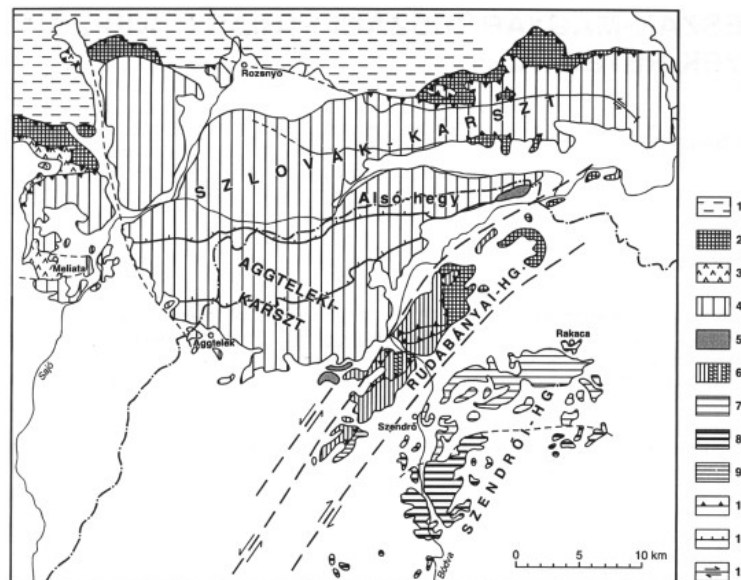
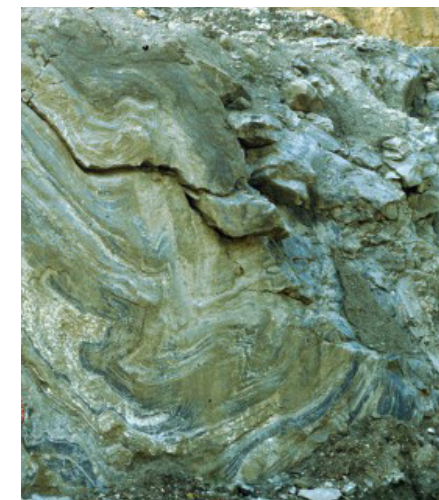
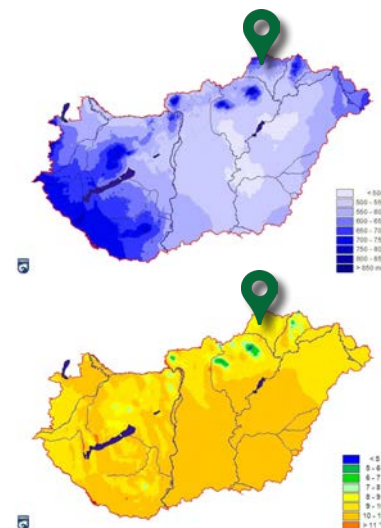
Leghidegebb hónap a január, a legmelegebb a július.

A napfénytartam 1250 kW/m² év.

Az évi csapadékmennyiség 650 mm.

A Rudabányai-hegység klímazonális társulásai a cseres- és gyertyános-tölgyesek, összességében azonban az edafikus növényzet jelentősebb kiterjedésű (mészkerülő tölgyes és különböző sziklaerdők, szurdokerdők). A kistáj közepén húzódó völgyben égeres-fűzes ligeterdő jellemző.

A keskeny kanyargó Telekes-völgyben a szikla- és szurdokerdő társulások mozaikjában számos, egyébként a magasabban fekvő területekre jellemző növény található meg (farkasölő sisakvirág – *Aconitum vulparia*, pézsmaboglár – *Adoxa moschatellina*, völgycsillag – *Astrantia major*, ikrás fogas-ír – *Dentaria glandulosa*, mérges sás – *Carex brevicollis*, magyar perje – *Poa pannonica* subsp. *scabra*, erdélyi csillagvirág – *Scilla kladnii*, erdélyi nyúlfarkfű – *Sesleria heufleriana*, berkipimpó – *Waldsteinia geoides*). A kiszélesedő völgytalp keményfa ligeterdejéből a zelnice (*Prunus padus*) említhető.

Fajszám: 800-1000; védett fajok száma: 40-60; özőnfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 2, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 2, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 2, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 3, akác (*Robinia pseudoacacia*) 2, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.)

I. katonai felmérés (1763-1787)

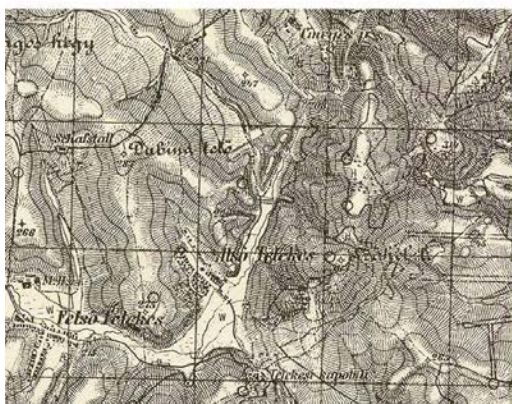
II. katonai felmérés (1806-1869)

III. katonai felmérés (1869-1887)

Kataszteri térkép (1856-1890)

Magyar királyság (1869-1887)

Google Earth felvétel (2012)

ALSÓTELEKES TELEPÜLÉSTÖRTÉNETE

Rudabányai-hegység területén, a Telekes-patak mellett lankás domboldala által határolt medencében elhelyezkedő volt Borsod megyei település megközelítése sokáig csak Szuhogy felől volt megoldott.

A meglehetősen elzárt helyzetű település környéke hajdan vasércben, rézércben gazdag volt, így vélhetően már ősidők óta lakott hely volt, amit bizonyítanak az itt feltárt régészeti leletek is. A hagyomány szerint a település alsó határában a völgyet földsáncsal is elgátolták, s itt érczúzó malom állhatott. A környéken több helyen fellelhetők a régi tárnák is.

Először egy 1272. évi tatárjárásról szóló, majd egy 1283. évi oklevél említi Telekus néven, de bizonytalan, hogy a mai Alsó- vagy Felsőtelekes területén volt-e ez a település. A község területe később a közeli Csorbakő várbirtokához tartozott, s vélhetően kevés számú lakosának feladata a vár ellátása volt. A 15. században a vár birtokával együtt a Perényiek tulajdonába került, majd I. Ferdinánd király Perényi Pétertől átvette, őt kárpótolta, s végül Csorbakő várát és tartozékait a pelsőci Bebek családnak adományozta. Alsótelekesen a 16. században a pelsőci Bebekeken kívül Deli György és Herencsényi István is birtokos volt, s végül az egész település a Móri család kezére került.

A reformáció idején az telekesiek is áttértek az új hitre, s a rudabányai egyházközséghez tartoztak. A törökök részben elpusztították a falut, s feltételezhetően már az 1558. évi első törökdúláskor kárt szenvedett. A hódoltság idején csak időnként volt lakott, s ekkor is csak néhány lakosa lehetett. 1641-ből való megyei összeírás bizonyítja, hogy Alsó- és Felsőtelekes ebben az időben Demér agának és feleségének adózott.

A 17. században többnyire mint pusztá szerepel a forrásokban. A 18. század elején még mindig pusztaként említették, s így került a terület az olasz származású Gvadányiak birtokába, akik a gróf Gvadányi Sándor által alapított rudabányai uradalmukhoz csatolták.

1746 és 1769 közötti forrásokból tudjuk, hogy akkorra a falun kívüli dombon fekvő régi templomából csak kevés rom maradt. Új templom ebben az időben nem épült, de fennmaradt egy 18. századi, kőből rakott, egyemeletes harangtorony, fülkéjében ülő faszoborral.

A Rákóczi-szabadságharcot követő békésebb időben a Szepesség területéről érkezettek ide telepesek, hasonlóan, mint Felsőtelekesre. Káposzta Márton bíró Pesty Frigyes 1864. évi helynévgyűjtésére adott válaszában a falu népét Gömör megyei eredetűnek tartja, mit szerinte a Svidro, Maczo, Ferko, Ondo, Ruszinko, Petro családnevek is bizonyítanak.

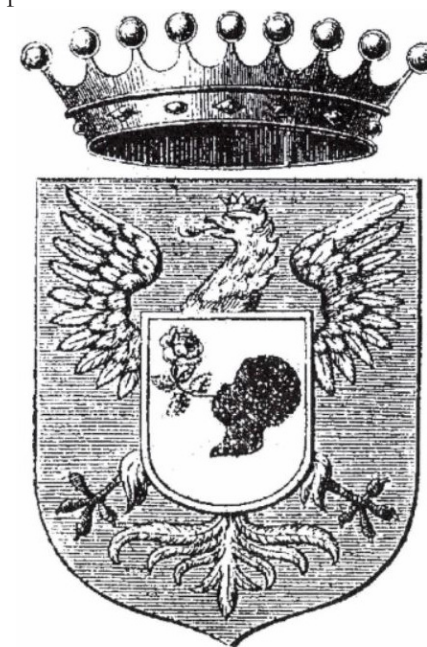
A község további története szorosan összefügg a rudabányai ércbányászatával, mivel a népesség döntő többsége bányamunkásként kereste kenyerét, főleg azokban az időkben, amikor az ércbányászat is virágzott. A hagyomány szerint a helység közepén álló dombon – melyet az itteniek Várnak neveznek – a bányatisztviselők erődített háza állott. A 19. század utolsó harmadában megnőtt az érdeklődés a község határában található vasércvagyon iránt és a magyar bányakincstár 1868-ban, majd gróf Andrássy Manó 1872-ben is kutatásokat végeztetett. A külszíni vasérckitermelés 1880-ban indult meg, s 1985-ig – a vasércvagyon kimerüléséig – folytatódott.

A község a századelőn – egészen 1950-ig – Rudabánya körjegyzőségéhez tartozott. Az I. világháborúban 36 fő vett részt és 5 hősi halottja van. Részben az áldozatokra is emlékezve, a suhogyi út legmagasabb pontján, a volt templomrom helyén 1928-ban kápolnát emeltek a Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére.

Az I. világháborút követően fontossá vált a vasérctermelés, melyet ekkor a Rimamurány–Salgótarjáni Vasmű Rt. végzett. A vasérchez hasonlóan fontos volt a szén is. Sorra nyíltak a környék – főleg a Sajó-völgy – szénbányái, s mindezek kedvezők voltak az itt élők számára. Ekkor érte el – 1930-ban – a község a legnagyobb lélekszámát: 379 fő, a dolgozók

többsége ekkor bányamunkás volt. 1950-ben önállóan alakított tanácsot, majd 1964 és 1971 között Felsőtelekessel, 1971-től Rudabányával alkotott közös tanácsot.

Az 1968–1975 közötti években folyamatos érckutatásokat végeztek a község környékén, mivel 1970-es évek elején a rudabányai külszíni és felszín alatti bányászat a vastelések kimerülése végett válságba került, a kitermelés egyre gazdaságtalanabbá vált. Mindez a község lakóinak komoly megélhetési problémát is jelentett, megindult a fiatalabb generáció elvándorlása, a népesség apadása.

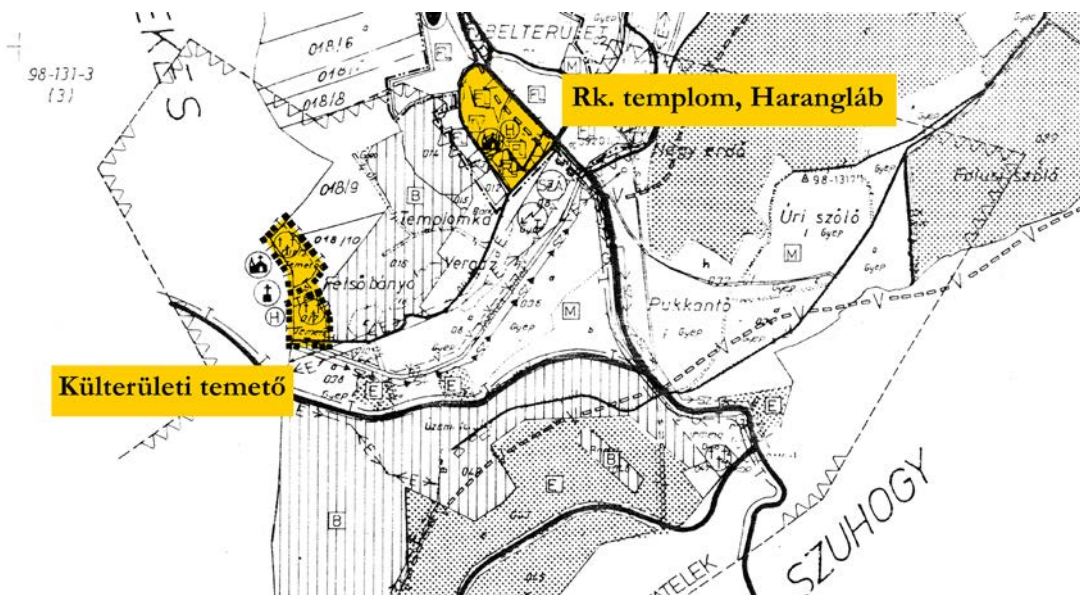

A Gvadányi család címere.

Alsótelekesen mint a mellékelt táblázat is mutatja nincs védett műemléki épület. Számos külterületi telek azonban az Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjai védőövet világörökségi részéhez tartozik, valamint a Csorbakői vár alapfalai ex-lege műemléki környezetébe. Ezen felül a Dolinka dombon jelentős vaskori temetőt tárt fel Patay Pál. A 024/4-es helyrajzi számú telek régészeti lelőhely.

Helyi védlem alatt áll:

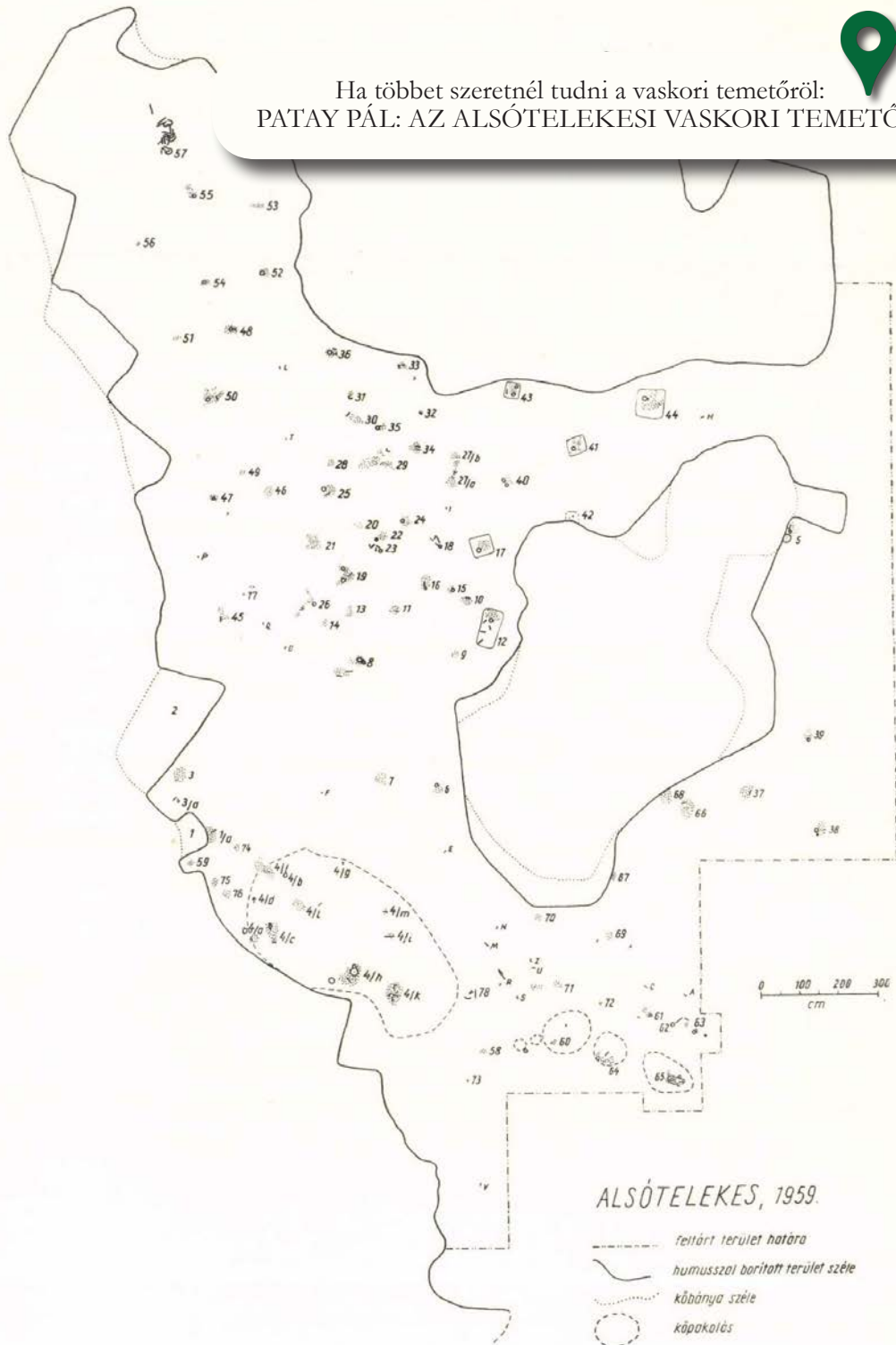
- a/ Római katolikus templom Hrsz:10
- b/ Harangláb Hrsz:20
- c/ Külterületi temető Hrsz: 017, 018/2
(a vélhetően Árpád-házi kápolna rommal)

Melléklet a BO-08D/ÉH/2350-3/2017. sz. adatszolgáltatáshoz

Védettség jogi jellege	Helyrajzi szám
Világörökség: Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai védőövezet	010,011, 012, 013, 014, 015, 016, 017,018/10, 018/2, 018/4, 018/5, 018/6, 018/7,018/8, 018/9, 019, 02/1, 02/2, 02/3, 020, 021, 022, 023, 024/1, 024/2, 024/3, 024/4, 025/10,025/11, 025/13, 025/16, 025/17, 025/18, 025/19, 025/2, 025/20, 025/21, 025/22, 025/23, 025/3, 025/5, 025/6, 025/7, 025/8,025/, 026, 027, 028, 029, 03, 030, 031, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 04, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 05, 06/1, 06/2, 07, 08, 09, 1, 10, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 11, 110, 111/1, 111/2, 112/1, 112/2, 114, 115/1, 116, 117, 118, 12, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 13, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 14, 140, 141, 142, 143/1, 143/2, 144, 148, 149, 15, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 16, 160, 161, 163, 164, 165, 166/1, 168, 17, 170, 174, 175, 176, 178, 179, 18, 19, 2/1, 2/2, 20, 21, 22, 3, 30, 31, 32, 35, 36, 4, 40, 44, 45, 46/1, 46/2, 5, 50/7, 50/8, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59/1, 59/2, 6, 60, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 7, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 8, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 9, 90/1, 90/2, 92, 93, 94, 95, 96/1, 96/2, 97
Régészeti lelőhely: Dolinka domb	024/4
Műemléki környezet: Csorbakő vár alapfalai ex-lege műemléki	042, 045

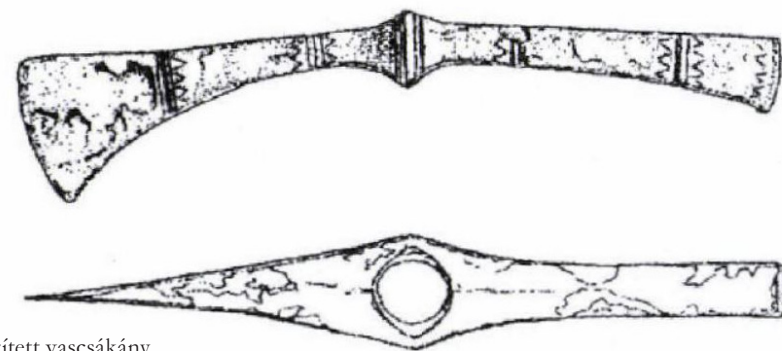
Ha többet szeretnél tudni a vaskori temetőről:
PATAY PÁL: AZ ALSÓTELEKESI VASKORI TEMETŐ

SZKÍTA TEMETŐ DOLINKA DOMB

Az ásató Patay Pál Kr. e. 5. századra keltezte az 1959-ben, 1961-ben, 1962-ben és 1964-ben az érteleptől alig 2 km-re északnyugatra feltárt alsótelekesi vaskori temetőt, ahonnan rengeteg vastárgy (köztük csákányok, lándzsahegyek, kések, karperecek, tűk) és kerámia került felszínre. Az anyag a szkíták hagyatékának tekinthető, és

sokban különbözik e népcsoport hasonló korú alföldi leleteitől (Patay P., 1961, 1962). A Kárpát-medence egyik legnagyobb és legkönnyebben művelhető vasérc-lelőhelyének közvetlen szomszédságában több mint „gyanús” a vastárgyak felbukkanása. Valószínű, hogy korabeli vasművesek temetkezési helye (és nyilván települése) volt Alsótelekesen. A sírok nagy száma (közel 200 sírt azonosítottak, de a jelek szerint ennél jóval több volt, csak az idők folyamán sok megsemmisült) hosszú ittartózkodásukra utal.

Díszített vascsakány
Alsótelekesről

CSORBAKŐI VÁR

Szuhogy községtől északra a község határához tartozó viszonylag alacsony Rudabányai-hegység egyik gerincének végén épült a vár.

1928-ban kezdett régészeti kutatások, melyek csak a belsővárban folytak, a külső várat és az egyéb erődítéseket nem érintették, 1935-re kellőképpen tisztázták a belsővár alaprajzát. Később a várban ásatásokat nem végeztek.

A XIII. XIV. század fordulóján itt volt birtokos Ládi Csorba Miklós, aki feltételezhetően építője és névadója volt az első erősségnek. Ládi Csorba Miklós halála után fiai anyagi gondokkal küszködtek. Egyre több birtokukat adták zálogba vagy váltak meg tőlük. A suhogyi birtokukhoz ragaszkodtak, de nem volt elég pénzük, hogy apjuk a várat karbantartsák, ezért a vár állapota erősen leromlott. Végül eladták Perényi Andrásnak, így a Perényiek 1351-ben megszerezték a falut és a romos várat. A vár tulajdonosa a nikápolyi csatát megjárta Perényi Imre pohárnokmester lett, aki a király elleni lázadásban szembeszállt a felkelő urakkal.

A várról az első írásos emlék 1403-ból származik, amikor Zsigmond király megengedte pohárnokmesterének, hogy a már nagyon leromlott állapotú Csorbakő várát újra felépítse Suhogy felett.

Feltételezhető, hogy a legvédehetőbb helyen épült Perényi-féle belsővár felhasználta Csorba Miklós egykori várának alapfalait. A Ládiak korai vára egy szabálytalan trapéz alakú lakótorony lehetett, mely előtt egy négyszögletes fallal körülvett udvar volt. A gerinc végére épült várat a hegytető felőli oldalán a gerincre merőleges kettős sáncárokkal védték, amelyet a laposabb déli oldalról egy harmadikkal is kiegészítettek. A három sáncból a belsőre épült a későbbi Perényi-vár külső fala.

A Ládiak feltételezett udvaros, lakótornyos erősségének falain, háromhelyiséges palotát emeltetett, melyhez nyugatról 5 méterrel alacsonyabban két földszinti helység is csatlakozott, amikhez egy 15 fokú lépcső vezetett. A palota szakadékos keleti fala alatt egy belső udvar volt. A belsővárat az északi alacsonyabb oldalon egy külső vár védte, amely északkeleti sarkába érkezett a középkori mélyút.

Perényi Imre halála után fia, István rezidenciája lett. István 1437-ben elhunyt, Csorbakő ezután már nem volt többé főúri rezidencia. Perényi Imre nagyobbik fia, Perényi János tárnokmester lett a birtokosa, de az ő központja Terebesen volt.

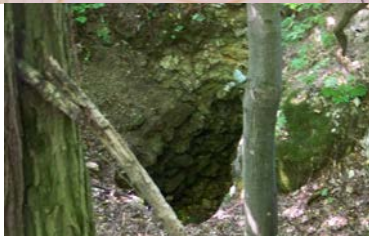
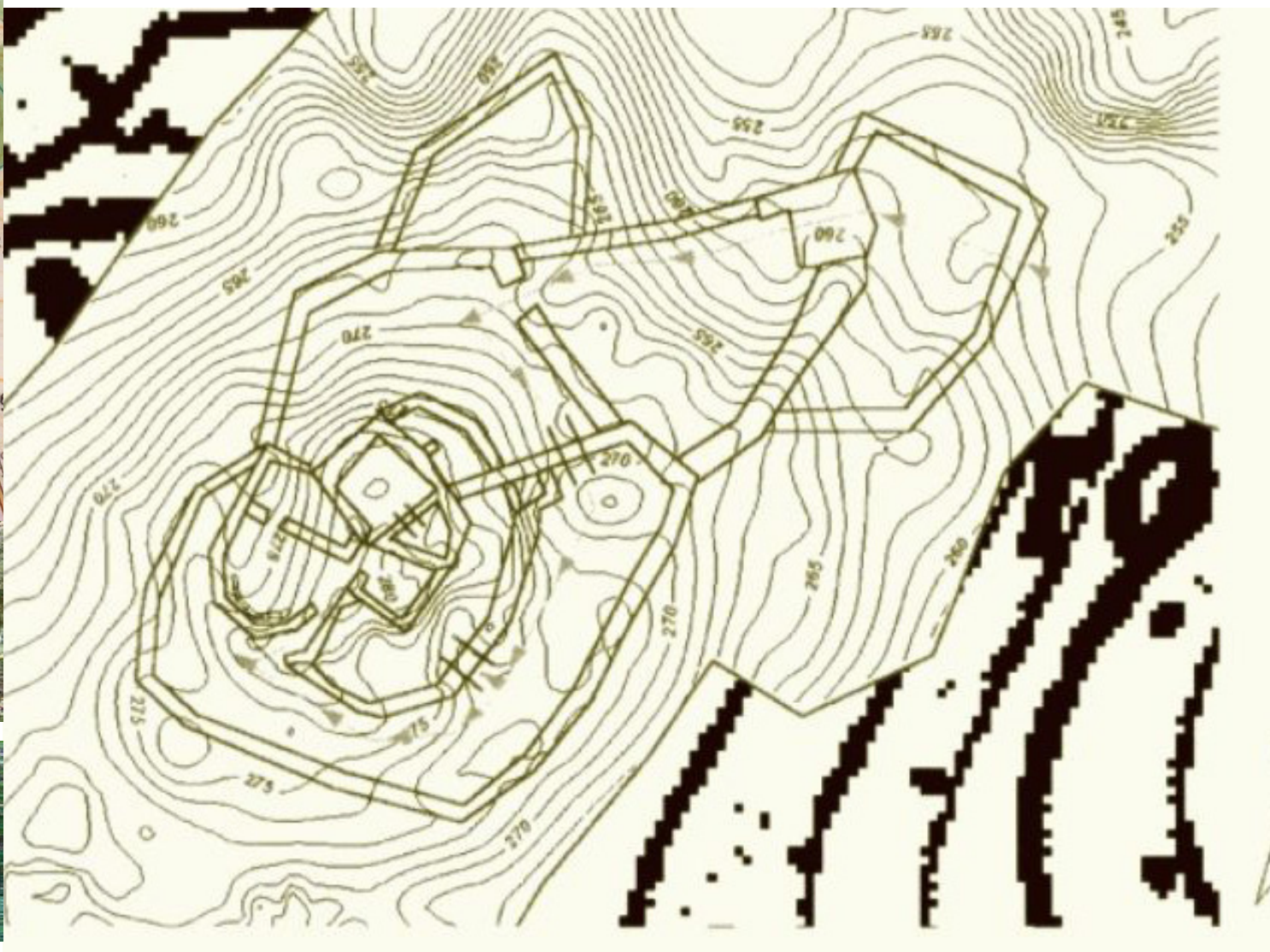
Csorbakő stratégia fontossága a XV. században megmaradt. Perényi János halála után Csorbakő már csak birtokigazgatási szerepet töltött be, tulajdonosai ritkán látogatták. 1540-41 fordulóján Ferdinánd király Bebek Ferenc felső-magyarországi főkapitánynak adta a várat, aki februárban átadta testvérének Bebek Imrének. 13 évig működő pénzhasító műhely működött a vár legvédehetőbb részében. 1553-ban meghalt Bebek Imre, és Bebek Ferenc még ebben az évben a rudabányai bányászokkal leromboltatta a várat. A várat többé nem építették újjá.

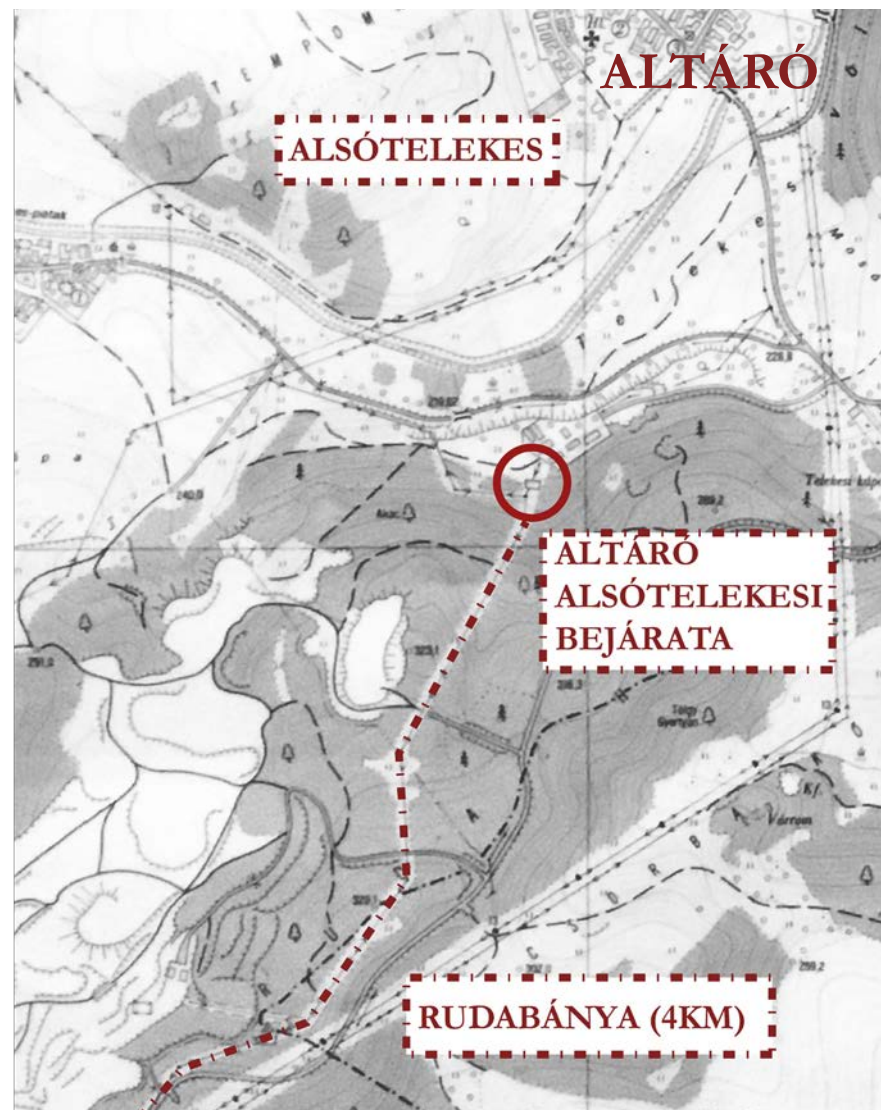
A várbéli élet 1553-ban megszűnt, de feltételezhető, hogy a török korban a környék lakói többször a romok falai közé menekültek, amit a feltárások során előkerült kora újkori kerámialeletek is igazolnak.

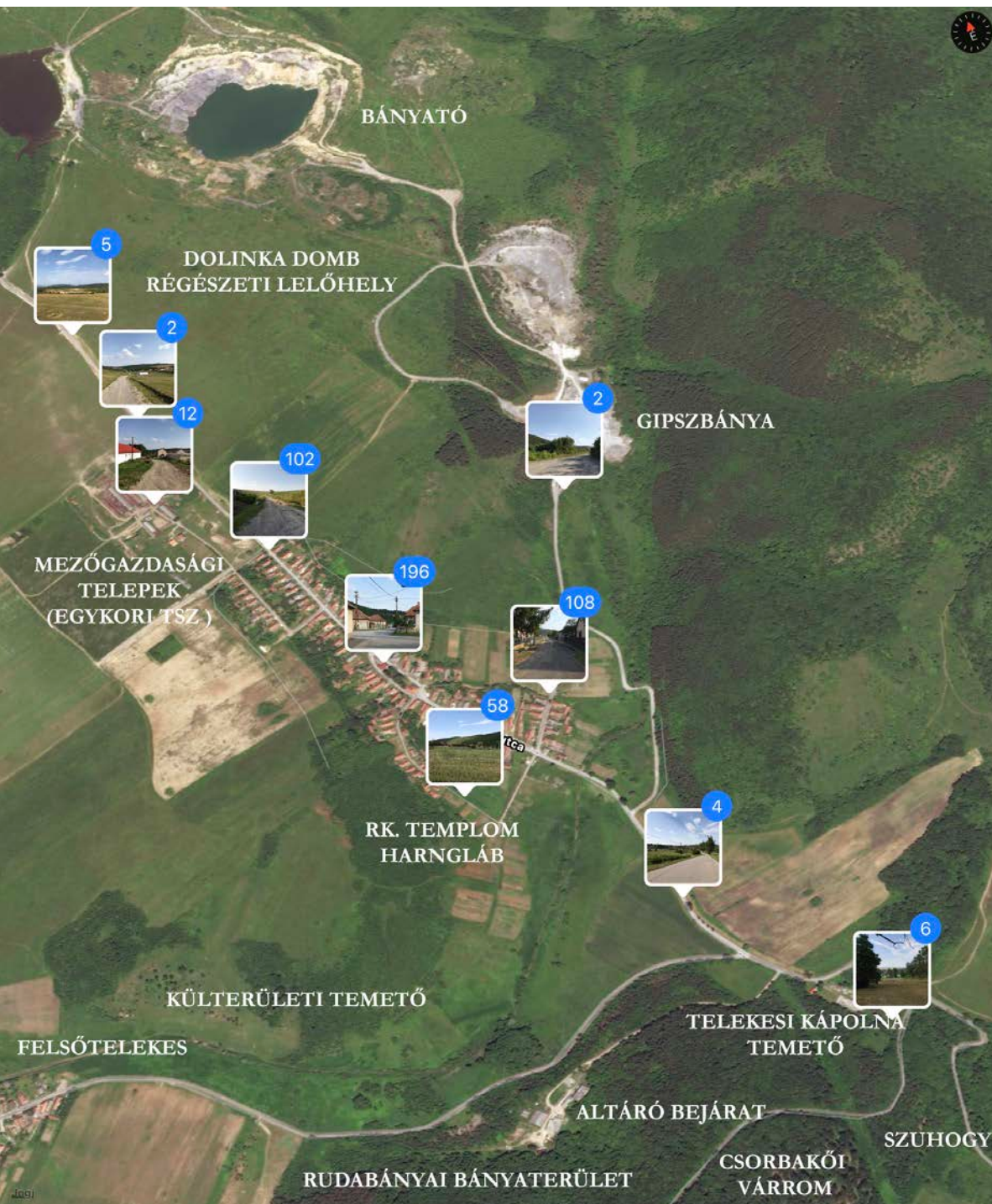

Ha többet szeretnél tudni a Csorbakői várról:
Szörényi Gábor András: Suhogy Csorbakői vár kutatása

Alsótelekesi közigazgatási határon belül két külterületi telek tartozik az egykori Csorbakői vár műemléki környezetébe.
Érintett helyrajzi számok: **042, 045**

HELYI VÉDELMRE JAVASOLT ÉPÜLETEK, ÉPÍTMÉNYEK, TERÜLETEK

1. Az alsótelekesi és a rudabányai polgármesternek is közös szándéka, hogy a két települést összekötő 4 km hosszú **ALTÁRÓ** felújításra kerüljön, és újra működőképes legyen.

2. Védelemre javasolt **FESZÜLETEK**

Béke utca 2./ hrsz: 164
Béke utca /hrs: 151
Temető
Felsőtelekes- Szuhogy elágazásánál lévő feszület

3. Védelemre javasolt **ÉPÜLETEK**

Béke utca 44./ hrsz: 104 (lakóház)
Béke utca 37./ hrsz: 57 (tornác, csűr)
Béke utca 33./ hrsz: 55 (lakóház)
Béke utca 16/ hrsz: 153 (lakóház)
Béke utca 4./ hrsz: (lakóház)
Béke utca 1./ hrsz: 1 (lakóház)

4. Védelemre javasolt **CSŰRÖK**

Béke utca 12./ hrsz:
Béke utca 19./ hrsz:

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatai szerinti egyedi tájértékek listáját a kézikönyv mellékletében találod

ALSÓTELEKES TELEPÜLÉSSZERKEZETE

Alsótelekes település kiterjedése az elmúlt száz évben szinte állandó. A Telekes patak egyik mellék-völgyfőjében létrejött felvidéki falvakra jellemző, egyutcas utifalu napjainkban is megőrizte eredeti településszerkezetét. A Béke utca középső orsós terében találjuk a faluközpontot. Itt helyezkedik el a Polgármesteri Hivatal és a Vegyesbolt. A két épület által közrefogott zöldterület közpark. A templomot a település déli dombján, a Templom dombon építették fel. A harangtorony is itt kapott helyett.

Jól látszik a telekosztásból a régen és az újabban kialakított településrészek közötti határvonal. A főutca organikus nadrágszíjtelkei voltak az elsők, a Templom dombot körülölelő Szemmelweis utcával, ahogy ezt a második katonai felmérés térképén is láthatjuk. A mérnöki módon kialakított Béke utcával kereszt irányú Ady Endre utca és a párhuzamos Petőfi utca később alakult ki mint a település főutcája. A kiosztott telkek mérete és a rajtuk álló épületek tekintetében, viszont nem mutat lényeges eltérést a régebbi településrészhez.

Általános a kontyolt nyeregtető, oldaltornác, hosszúházás kialakítás oldalhatáron álló beépítéssel. Ahol nincs tornác ott a kódisszerű bejárat jellemző.

Sok helyen szerencsésen megmaradt a mezőgazdasági múlt utaló hatalmas keresztcsűr, valamint szélesebb telekeken jellemző az átellenes telekhatárra épített nyárikönyha. Az előkertekben gyakran találunk kerekesszék, két telek esetében pedig fészket.

A falu kisfalusias, egységes arculatát a bánya-körzet ellenére sikeresen megőrizte. A rekultiválásra váró területek kivételével megmaradt a falut körülvevő kedves természeti táj, jól karbantartott belső környezet és az eredeti településszerkezet.

„Az épített környezet védelme részben az építészeti örökségre, részben a települési örökségre terjed ki. Míg az építészeti örökséget az országosan védett műemlékek vagy a helyileg védett épületek, építmények, és műtárgyak összessége jelenti, addig a települési örökség elsősorban nem az egyes objektumokra, hanem azok térbeli viszonyaira: a település szerkezetére, a telekrendszerre és a telkek hagyományos beépítési kultúrájára, az utcabálázatra és az építési vonalakra, a település- és utcaképekre, vagyis a település történeti örökségét képviselő értékrendszerre vonatkozik.”

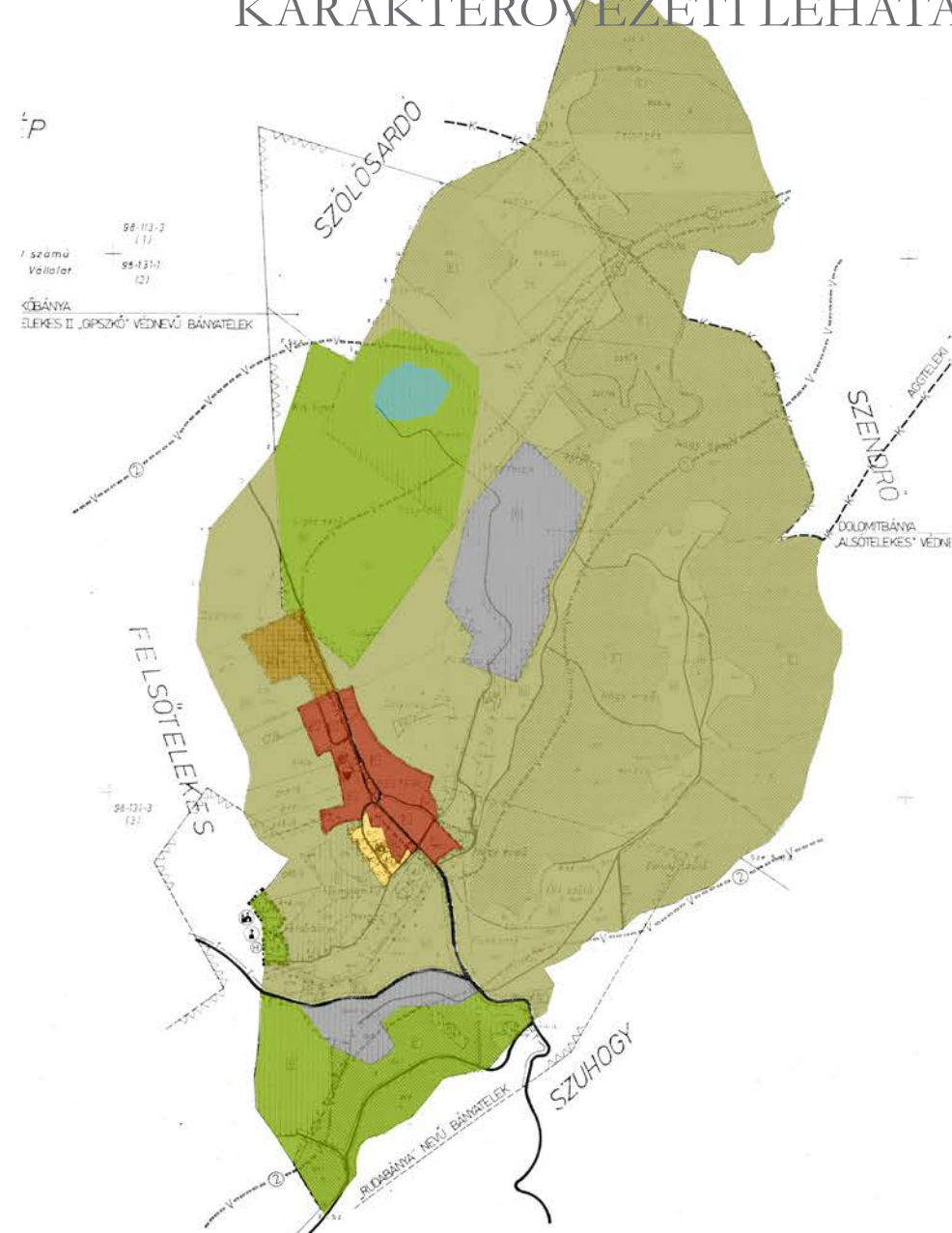
(Meggyesi, 2006)

KARAKTERÖVEZETI LEHATÁROLÁS

4

- FALU
- TEMPLOM DOMB/ SEMMELWEIS
- MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET
- IPARI, BÁNYATERÜLET
- KIEMELTEN KEZELT KÜLTERÜLET
- KÜLTERÜLET

Dolyinka

Alsó-Telekes

Karángláb

Kenderföld

Nagy rét

Templomka

Vergár

Nagy
erdő

omka

Mosó

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

FALU

A Falu karakterövezet, majdnem teljesen lefedi a Alsótelekes belterületét.. Templomdombi területtől, csak a domborzati adottságok miatt különbözik. Míg itt szép hosszú nadrágszíjtelkeken elhelyezett hosszúházas épületeket találunk, gyakran keresztcsűrös beépítéssel, addig a templomdombi beépítést nagy mértékben korlátozza a magasságkülönbségből adódó szűk, apró telekes kiosztás.

Falu területén helyezkedik el az orsós főter a Polgármesteri Hivatallal és a Vegyesbolttal. Ezen a területen találjuk majdnem az összes cégért, hirdetőtáblát, közterületi bútort. Vízvezetés betonozott árokban történik. Utcák mentén nincs külső fasor. Az épületeknek három jellemző típusa különböztethető meg: az oldaltornácos, az utcafronton vinkelyesen beforduló és a kódisállásos bejáratú. Szerencsére nincs kiugróan magasra vagy szélesre sikerült lakóépület ezen a területen. Homlokzatok díszítése az ablakkeretezésre korlátozódik, kivételt csak a Béke út 16. szám alatti Rigópohár vendégház képez. Kerítések jellemzően tömör lábazattal áttört betéttel készülnek. Ady utcában találunk egyedül több tömör, rakott kőfal kerítést, de számuk elenyésző a többi fémrács vagy fa deszkabetétes betonlábazatos kerítéssel szemben. Lakóépületek előkertjében gyakran előfordul kerek kút.

beépített kódisállásos lakóépület

vinkelyesen beforduló lakóépület

oldaltornácos lakóépület

TEMLOM DOMB

A Templom domb falurész kisebb telekosztásai, szabálytalanabb beépítést eredményeztek. A lakóházak alaptípusukat tekintve nagyrészt hasonlítanak a Falu lakóépületeihez, de a domboldalon utcára párhuzamosan ráforduló épülettömegük felborítja az egységes utcaképet. Átellenes oldalon sem jobb a helyzet. A tapasztalatok, bővítmény toldás- foldás miatt egy jóval szertelenebb és sűrűbb beépítés jött létre, mint a település többi részén. Jól látható, ahogy a bonyolultabb tömegek, tetőformák, és a rengetek melléképület eredményeképpen egy nyugtalanabb, zsúfolt arculat alakul ki a Semmelweis utcában, mint a település többi részén. Másrészt az épületeket körülölelő sűrű növényzet és a dombok védelme előnyt is jelenthet az épületek téli fűtésénél vagy a nyári melegben.

Kenderföld

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

Az egykori TSZ helyén ma is működő mezőgazdasági telephely található, nagy fesztávolságú juhodályokkal. A területbe beékelődik két nagyobb léptékű lakóépület, egy tűzivíz tározó, egy trágyatározó és egy kör alaprajzú szálláshely is. Mivel ez a terület a település bekötőútjától a legtávolabb helyezkedik el, nem zavarja a kialakult falusias arculatot.

IPARI BÁNYATERÜLET

A gipszbánya működése változó. Az egykori vasércbánya üzemi területe, viszont rekultivációra szorulna. Amennyiben sikerül a Rudabányai Önkormányzattal közösen összefogva felújítani és újra üzembhelyezni az altárót, akkor ez a probléma is megoldódhat.

KIEMELETEN KEZELENDŐ KÜLTERÜLETEK, KÜLTERÜLETEK

A kiemeleten kezelendő külterület megkülönböztetést a Naturás területekre, örökségvédelmi területekre, valamint a régészeti lelőhelyre jelöltük ki. Az ajánlások tekintetében teszünk csak megkülönböztetést a két terület között.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatai szerinti védett övezetek térképeit a mellékletben találod.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

FELÚJÍTÁS, BŐVÍTÉS

Alsótelekes kompakt, egységes kisméretű település. Belterületén kevés beépítetlen terület található, meglévő épületállománya jó állapotban van, így az itt lakók és az ide költözők számára kézenfekvőbb a meglévő épületek felújítása, bővítése mint új épület építése.

Bármibe is fogunk az általános elvek mindkét esetben ugyanazok.

Követnünk kell a kialakult beépítés rendszerét. Meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal, szélességgel kell épülniük, mint környezetük! Zavaróan hat az utcaképből egy-egy kiugróan magas vagy kiugróan széles épülettömeg.

Alkalmazkodnunk kell a domborzati viszonyokhoz. Lejtős terepen kerüljük a túlzott földmunkával járó terepmetszést, igyekezzünk követni a terepvonalat az épülettömeg lépcsőzésével, megbontásával vagy részleges alapincézéssel.

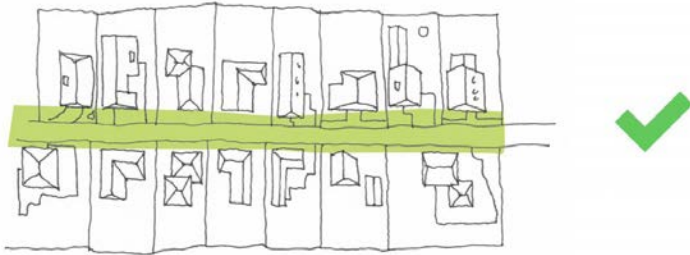
Őrizzük meg a hosszú évszázadok alatt kialakult tiszta, egyszerű, nyugodt formákat. Építkezés során használjunk minőségi, természetes, alacsony környezetterhelésű építőanyagokat. Kerüljük a műanyagokat, a túdíszítettséget.

Gépészeti felújítás során alakítsunk ki minél több megújuló energia forrást hasznosító berendezést. Csökkentsük a település környezetterhelését esővízgyűjtéssel, komposztálással, szelektív hulladékgyűjtéssel.

1. *Ismerd meg környezeted értékeit, mielőtt hozzányúlsz!*
2. *Mutass példát szomszédaidnak és kövesd a jó példát!*
3. *Újítsd fel az eredeti építészeti tagozatokat és díszítéseket, mert Istenek a részletekben laknak!*
4. *Használd ki a hagyományos beépítés előnyeit!*
5. *Először az udvar felőli szárnyat bővítsd és tetőtéri ablakot is csak az udvarra nyiss!*
6. *Garázst az utcára ne nyiss, a melléképületet a lakóházzal vagy a falazott kerítéssel szervesen építsd be!*
7. *Próbáld rekonstruálni a hagyományos ablakosztást, mert a homlokzat a ház arca, ablaka pedig a szeme!*
8. *Cseréld ki a vaslemez kaput hagyományos fakapura!*
9. *Ápold a ház előtti virág- és növényt, mert a tied!*
10. *Ne zárkózz be, hanem lépj ki és segíts másoknak is!*

(dr. Meggyesi Tamás/ Települési kulturáink (1990))

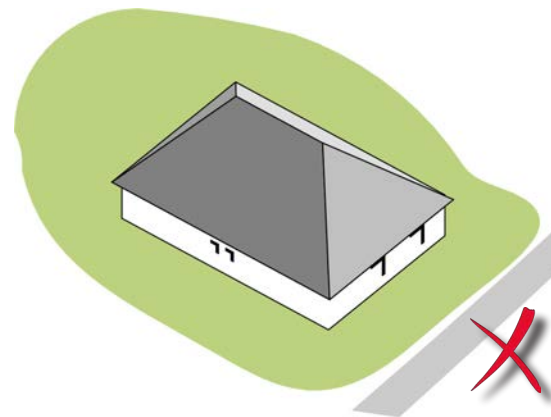
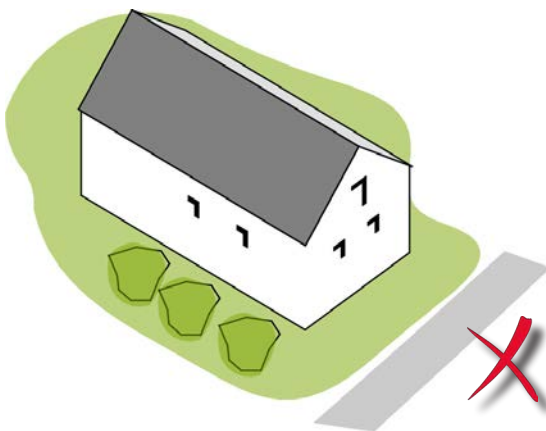
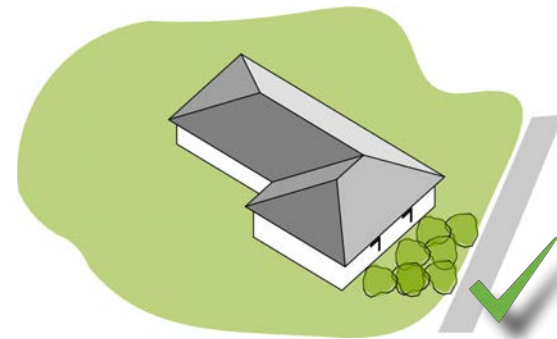
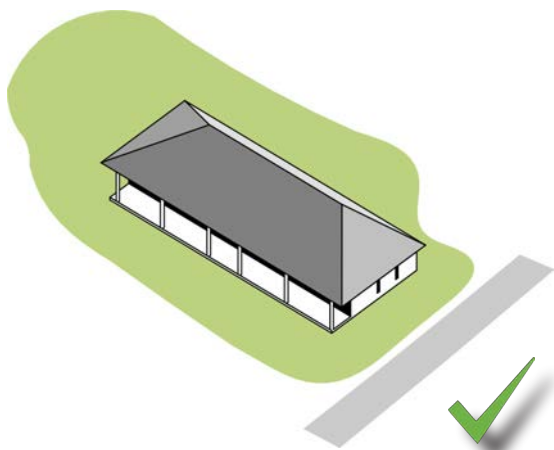
ÚJÉPÍTÉS

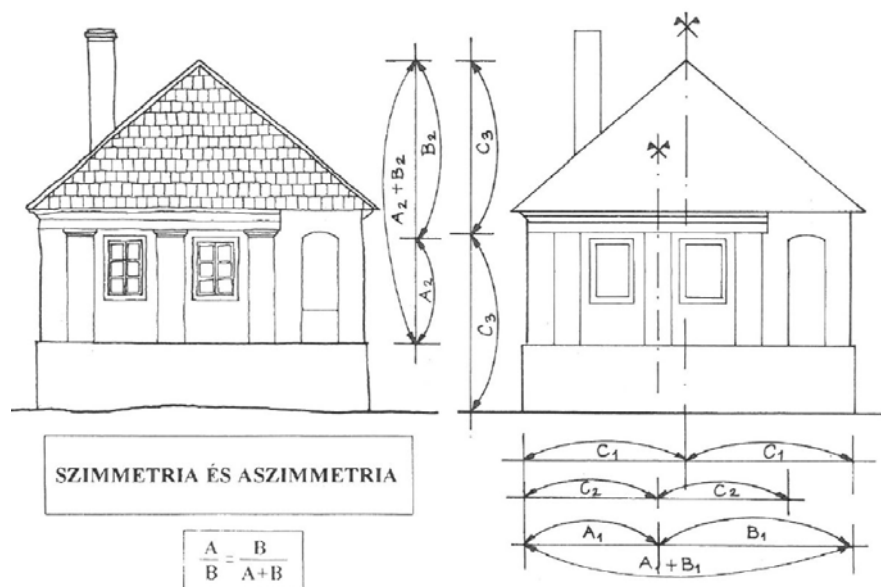
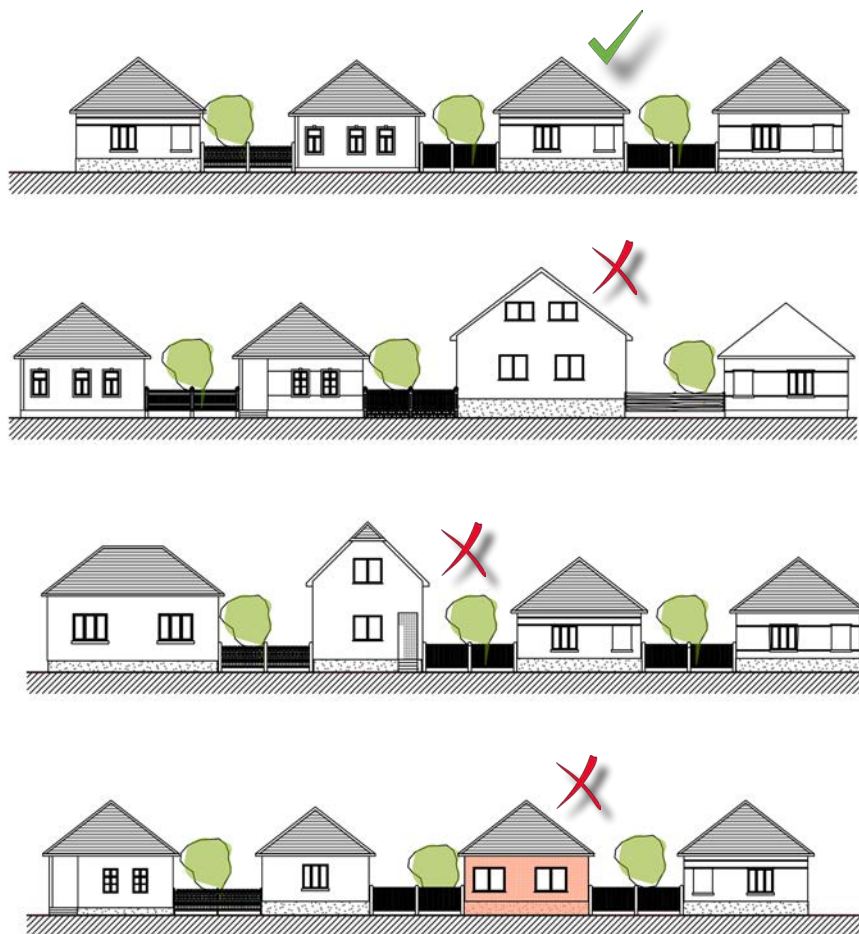

1. *Mielőtt új épületet tervezel, kétszer is gondold meg, hogy a régit nem lehet -e felhasználni!*
2. *A tervezéssel építészti bízzál meg!*
3. *Ne feledd, hogy az építés közügy is!*
4. *Próbálj alkalmazkodni a kialakult beépítéshez és utcaképhez!*
5. *A telek beépítésénél ne csak házban, hanem udvarban és térfalakban is gondolkodjál!*
6. *Az udvart úgy tervezd, mint a házadat: olyan helyiségekről van szó, amely fölül csak a tető hiányzik!*
7. *Az oldalhatáron álló beépítést ne a szegénység, hanem a józanság és a kulturáltság jelének tekintsd!*
8. *Használd a hagyományos környezetkultúra elemeit: a tornácot, a falazott kerítést, a tetőfeljárót, és töltsd meg új tartalommal!*
9. *Az épület bomlokzatánál alkalmazd a harmonikus arányrendszer törvényeit!*
10. *A kevesebb több: az egyszerűség nemessé tesz!*

(dr. Meggyesi Tamás/ Települési kulturáink (1990))

TÖMEGKÉPZÉS, ARÁNYOK

Figyeljünk az arányokra. A túl széles, vagy a túl magas épülettömeg kedvezőtlenül bontja meg a kialakult utcaképet. Földszintes keskeny, hosszúház épülettömegek közé csak hasonló traktusszélességű, építménymagasságú új épület illeszkedik.

TETŐ

Tetőforma kialakításánál javasolt egyszerű, kontyolt végződésű nyeregtetőt építeni, minél kevesebb töréssel. A településképpen idegenül hatnak a meredek alpesi tetőformák ugyanúgy mint az alacsony hajlásszögű mediterrán tetők.

Elfogadható tetőhajlásszög: 30-45°

Tetőhéjazatnak javasolt a matt égetett természetes színű cserép fedés (natúr színben). A cserép anyaga és színe mellett fontos a megjelenése is. A klasszikus sík, sík hornyolt, íves és egyenesvágású cserepek ajánlottak, melyek legjobban illeszkednek a meglévő épületek héjazatához.

Napelemek, napkollektorok használata nem tiltott, sőt ajánlott, de lehetőleg minél messzebb kerüljenek elhelyezésre az utcafronti homlokzattól. Javasolt udvari melléképületen vagy a főépület nyertetejének az utolsó harmadában elhelyezni őket. Elhelyezésüknél ügyeljünk arra is, hogy a környezetbe lévő fák ne árnyékolják őket.

Ha tetőtér beépítés mellett döntünk, tetősíokban elhelyezett ablakok preferáltak, lehetőleg minél messzebb az utcafronti síktól. Készíthetünk szénaledobó formára hasonlító függőleges síkú nyílászárót is. Itt azonban ügyelnünk kell az arányokra és a darabszámra. A túl széles, vagy az egynél több darab idegenül hat a falusi környezetben.

síkcserép

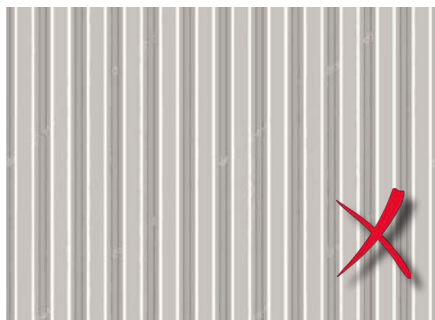
sajtolt cserép

hódfarkú cserép

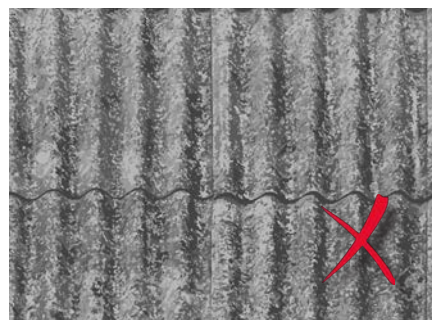
korcolt fémlemez

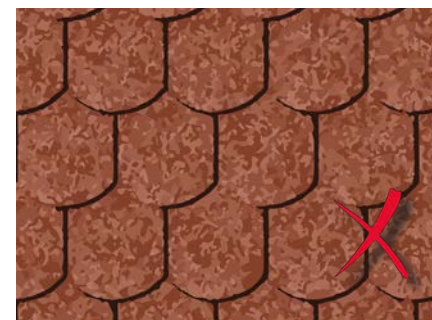
trapézlemez

azbeszt

hullámpala

bitumenes zsindely

Épületek bővítésénél összekötő folyosók, kisebb homlokzati síkból kiugró bővítmények esetén elfogadható korcolt fémlemezfedés, de ezt mindeképpen egyeztetni szükséges a főépítéssel.

Nagyelemes tetőburkolati rendszerek, cserepeslemezek, bitumenes zsindelyek alkalmazása nem javasolt.

HOMLOKZATOK

Az alsótelekesi lakóházak vakolat színezésére a földszínek jellemzőek. Előfordul pár fehérre meszelt ház, de dominálnak a pasztell színek. Lábazaton helyenként használnak természetes, kő lábazatot.

Alkalmazkodjunk a kialakult színezéshez, használjunk természetes anyagokat, például: mész, szilikát vakolatokat.

Utcafronti homlokzatra, kontyolt nyeregtetőre semmi esetre se rögzítsünk hirdástechnikai, gépészeti eszközöket. Ezeket lehetőség szerint az épület hátsó udvari részén helyezzük el.

NYÍLÁSZÁRÓK

Utcafronti homlokzaton használjunk a régi ablakosztáshoz illeszkedő, álló téglány formájú ablakokat. Kerüljük a nagy osztatlan felületeket, az asszimmetrikus osztást, és a vízszintesen nyújtott arányokat.

Lehetőleg fa szerkezetű nyílászárókat válasszunk.

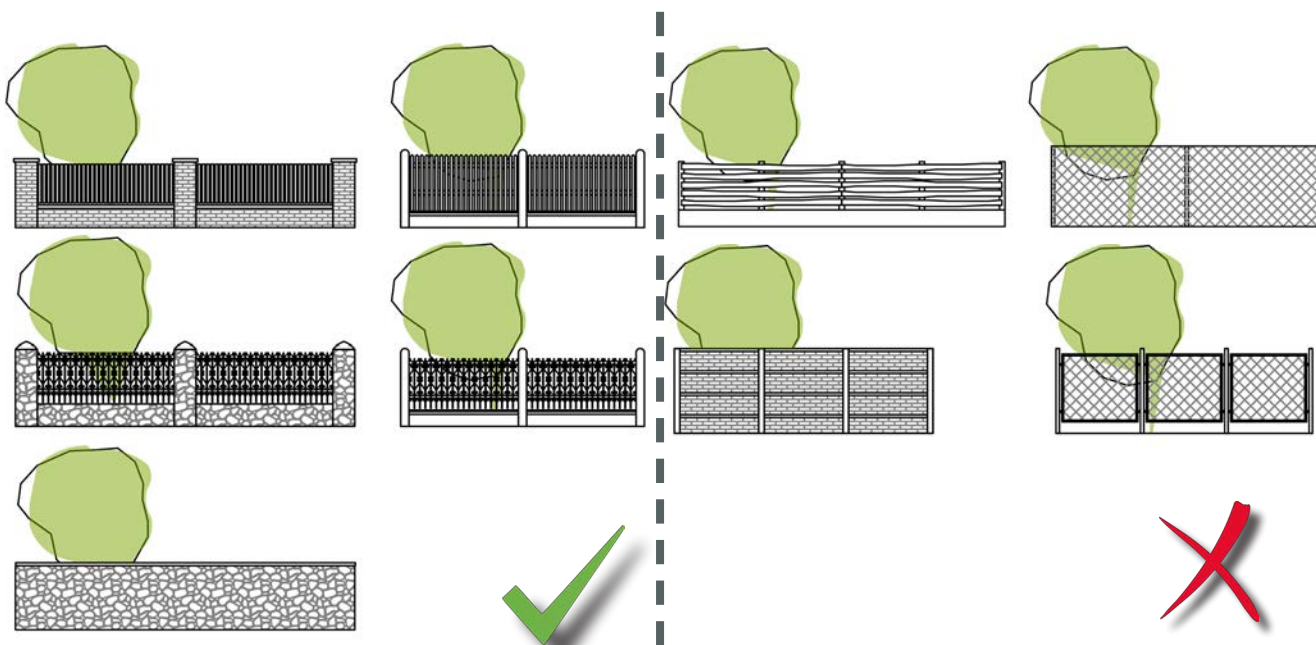

KERÍTÉS

Alsótelekesen legáltalánosabb az alul tömör, beton lábazatos, betonoszlopos kerítéskialakítás. Az oszlopközöket fémráccsal, kovácsoltvassal, fadeszkázattal töltik ki. Előfordul elszórtan lábazat nélküli deszkakerítés és tömör rakott kőfal kerítés is. Sövénykerítés kerítés nélküli porta, nem jellemző.

Ipari megjelenésű tekercselt drótháló kerítés építése csak külterületi mezőgazdasági, ipari területen megengedett.

Teljes belterületi részen javasoljuk továbbra is a meglévő kerítés típusokhoz hasonló szerkezeti kialakításokat. Kerüljük az előregyártott beton elemekből épülő teljesen tömör kerítéseket, a vízintés szélesdeszkákból összerakott, „western” valamint a rudazott, táblázott, tekercses fémkerítéseket.

A kertészeti elemek legalább annyira meghatározók egy település képében, mint maguk az épületek. Alább felsoroljuk a legjellemzőbb, hagyományosan ültetett növényeket. A faluhoz vezető utak mentén hajdan hagyományosan gyümölcsfák sorakoztak. Főként dió- (*Juglans regia* cv.), almafajták (*Malus domestica* cv.), helyenként fehér és fekete eperfák (*Morus alba*, *M. nigra*).

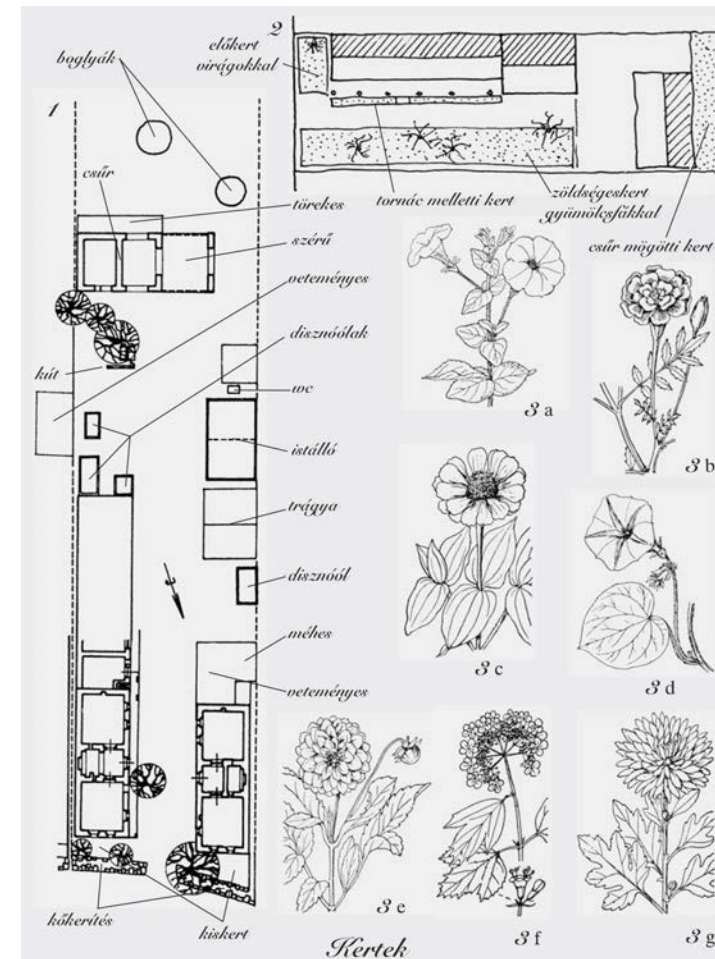
Elődeink keveset törődtek a közterületek parkosításával, azonban a templomkertben, az útszéli kereszt mellett szinte mindig hársfa (*Tilia cordata*, *T. platyphyllos*) állt. Az I. világháborút követően több helyütt is a faluközpontba topolyafát, jegenyét (*Populus alba*, *P. nigra* 'Italica') ültettek a hősi halottak tiszteletére. A temetőkert sövénye pedig a gledícsia (*Gleditsia triacanthos*), míg a jellegzetes sírnövény a puszpang (*Buxus sempervirens*) volt.

A telekhez tartozó kis előkertekben orgona (*Syringa vulgaris*), labdarózsa (*Viburnum opulus* 'Roseum'), jasmín (jezsámen, *Philadelphus coronarius*), futórózsa (*Rosa multiflora* cv.) képviselte a fásszárúakat. Húsvétkor tulipánok (*Tulipa* sp.), nárciszok (*Narcissus* sp.), ágcentusok (*Hyacinthus orientalis*), ibolyák (*Viola* sp.) nyíltak. Májusra virított a gyöngyvirág (*Convallaria majalis*), a bazsaj (pünkösdirózsa, *Paeonia officinalis*), nyáron a béresrózsa (mályvarózsa, *Alcea rosea*), a nyezsdike (körömvirág, *Calendula officinalis*), a бүдöske (*Tagetes patulus*), a török szegfű (*Dianthus barbatus*) és a jellegzetesen átható illatú estike (görög viola, *Matthiola bicornis*), hogy csak a fontosabb kerti virágokat említsük. Az ablakban, a tornácon cserépben, méginkább kilukadt vederben, fázékban termett a rozmaring (*Rosmarinus officinalis*), virágzott a mályva (muskátló, *Pelargonium zonale*), nagyobb dézsában pedig az oliander (leánder, *Nerium oleander*). A tornácot kordonként használták, mikor mellé szőlőt (*Vitis vinifera*) ültettek.

A csűr mögötti hátsókertben vagy az udvaron álltak a gyümölcsfák, a helyben kedvelt fajták. A hátsókert fákban mindig fajtagazdag volt, az udvaron is szinte mindig akadt eperfa, diófa, körtefa (*Pyrus communis* cv.), szilvafa (*Prunus domestica*).

Az Aggteleki Nemzeti park adatszolgáltatását a tiltott növényekről a mellékletben találod.

1. Egy közös porta első felének kertjei (Vargha L., 1953–54 után); 2. Virágoskertek portán; 3. Kerti virágok: (a) petúnia (*Petunia atkinsiana*), (b) бүдöske (*Tagetes patulus*), (c) cinia (*Zinnia elegans*), (d) hajnalika (*Ipomoea tricolor*), (e) dália, georgina (*Dahlia pinnata*), (f) labdarózsa (*Viburnum opulus* 'Roseum'), (g) krizantém (*Chrysanthemum indicum*) (Csapody Vera rajzai).

Pajla

CÉGÉREK, REKLÁMOK HIRDETŐTÁBLÁK

Általános elvárás, hogy falusi környezetbe illő cégek, reklámok, hirdetőtáblák, feliratok kerüljenek kialakításra. Érdemes teljes arculati megoldásban gondolkodni a logótervezéstől az épület homlokzati kialakításáig. Cégnevek hirdetések megjelenhetnek cégérként, feliratként, hirdetőtáblaként. Ezekkel kapcsolatban az általános elvárások:

- illeszkedjenek az épület színáranylatához
- legyenek egyediek és kreatívak
- ne villogjanak
- világító kivitel esetén alacsony fényintenzitásúak legyenek
- fontos, lényegi információkat közöljenek
- harmonikusak legyenek az épület előtti köztér használatával

cégér

tábla

ötletesek az
épületszerkezetekbe
integrált feliratok

KÖZTERÜLETI TÁRGYAK, BÚTOROK

Falusi környezetben sokkal jobban mutatnak az egyedileg, természetes alapanyagokból tervezett közterületi bútorok, játékok, hulladékgyűjtők mint a városokban elterjedt berendezések. Az előkertek gondozása, növénybeültetése javítja a település hangulatát.

KÖZTERÜLETEK NÖVÉNYZETE:

A település utcaképe, arcúlatá növényanyag szempontjából mindhárom utcája esetében megegyezik. A főutcának tekinthető Béke utca mintáján kerül bemutatásra az Alsótelekesre jellemző közterületi és előkerti növényalkalmazás, hiszen ezek a legszembetűnőbb elemek az utcákon végighaladva. A Béke utca csaknem teljes hosszán kétoldali nyílt árkos vízelvezetés található. Az utca jellemzően igen keskeny keresztmetszettel fut, az aszfaltburkolatú út mentén keskeny zöldsáv húzódik az árkok mindkét oldalán. Emellett meghatározó a légvezetékek dominanciája. Fásítás egyáltalán nem jellemző az utcában, csak északi torkolatánál lévő nagyobb teresedésen jelennek meg kisebb gyümölcsfák és tuják. Az előkertek rendezettek, kisebb cserjékkel, lágyszárúakkal, talajtakarókkal beültetettek. Adott taxon dominanciája ezek esetében nem fedezhető fel.

NÖVÉNYALKALMAZÁS ALSÓTELEKES BELTERÜLETÉN			
Utak és környezetük		Házikertek	
Faállomány	Egyéb	Faállomány	Előkert
Prunus padus Thuja occidentalis 'Smaragd' Thuja orientalis +kerteszetű gyümölcsfák	Buxus sempervirens	Picea abies Picea pungens Thuja occidentalis, -orientalis Betula pendula	Cornus sanguinea Buxus sempervirens

NÖVÉNYTELEPÍTÉSI JAVASLATOK			
Utak és környezetük		Házikertek	
Faállomány	Egyéb	Faállomány	Előkert
Crataegus x laevifolia Malus x purpurea Prunus fruticosa 'Globosa'	Cotoneaster horizontalis Spiraea x cinerea 'Grefsheim' Symphoricarpos x chenaultii 'Hancock'	Betula pendula Picea abies Tilia cordata Prunus padus Sorbus aucuparia	<u>fósszárúak:</u> Prunus triloba 'Multiplex' Paeonia suffruticosa Viburnum opulus 'Roseum' <u>évelő nemzetségek:</u> Achillea, Helianthus, Hosta, Rudbeckia, Stachys <u>egynyári nemzetségek:</u> Antirrhinum, Cosmos, Mirabilis

Az Aggteleki Nemzeti park adatszolgáltatását a tiltott növényekről a mellékletben találod.

JAVASLATOK KÖZTERÜLET NÖVÉNYZETRE:

Az utak mellé, sorfának szánt taxonok megválasztásánál érdemes figyelembe venni a légvezetékek elhelyezkedését a balesetek elkerülése végett és az épületek magasságát a megfelelő térarányok kialakítása érdekében. Mivel a településen csak földszintes épületek találhatók, nem szerencsés, ha az előttük húzódó fasor azok magasságának többszörösét is eléri, így ajánlott a 3-6m közötti átlagmagasság.

Jellemzően honos fajok javasoltak, melyek nem sarjadzanak, nem igényelnek jelentősebb fenntartási munkákat, közepes vagy jó szárazságtűrőek és nem érik el a légvezetékek magasságát. A házikertek esetében preferáltak legyenek a kevésbé érzékeny, nem túl nemes fajok és fajták, melyek körütekintő telepítéssel megidézhetik a parasztkertek hangulatát is.

Továbbá a felsorolt, jelenleg is a területen meglévő fajok közül kiemelendő a *Buxus sempervirens*, mely a puszpángmoly gradáció miatt mára kezd kiesni a kertészeti gyakorlatból, cseréje és pótlása mindenképpen ajánlott. Erre alkalmas faj lehet például a *Sarcococca confusa*.

GÓLYAFÉSZEK

A gólyafészkek a település arculatát is meghatározó elem! A gólya fokozottan védett (13/2001 (V.9.) KöM rendelet), egyedeire és élőhelyükre az 1996. évi LIII törvény (Tvt.) előírásai vonatkoznak. Óvjuk a település meglévő gólyafészkeit!

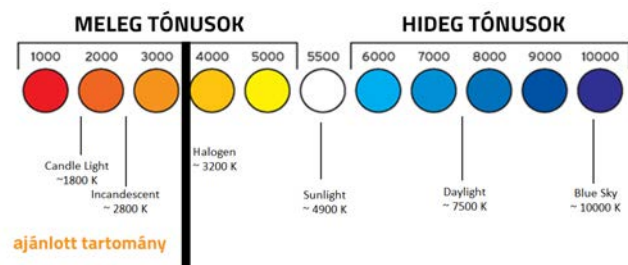
A felmért fészkek adatbázisa az alábbi helyen elérhető:

www.golya.mme.hu

Azonosító	Település rész	Pontos hely	Mire épült?	Van fészkek?
0821701 >	Alsótelekes	Béke u. 22.	villanyoszlop	nincs

Közterület világítási ajánlások

FÉNYSZENNYEZÉS ELKERÜLÉSÉT SZOLGÁLÓ SZABÁLYOZÁSI JAVASLATOK

A LoNNe (Loss of the Night Network, „Az égbolt elvesztése” kutatói hálózat) ajánlásait alapul véve.

- El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.
- A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek - még a díszvilágítás esetén is - lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.
- Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fénysűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítás i szabványoknak (EN 13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.
- Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

KÜLTERÜLETI AJÁNLÁSOK

Tájképvédelmi szempontból kiemelt területen törekedjünk a természetes, környezetbarát anyagokból készített építmények elhelyezésére. Ezeken a területeken tilos nagyobb léptékű mezőgazdasági épület, elektromos, távközlési berendezés létesítése.

Utak felújítása, új utak építése során ne használjunk kohósalak feltöltést.

Óvjuk, a megmaradt földbe sülyesztett külterületi pincéket.

JÓ PÉLDÁK ALSÓTELEKESEN

PIROSKA VENDÉGHÁZ / BÉKE UTCA 10.

A Béke utca mentén virágzóan működő vendégházak mutatják, hogy növekszik az érdeklődés a falusi turizmus után. A Béke utca 10. és 16. alatti épületek jó példák arra, hogy a mai kor igényei szerint készített gépészeti felújítással, alaprajzi igényekkel is megőrizhető a falusi tömegarány, hangulat.

Piroska Vendégház kialakításával kapcsolatos pozitívumok:

- napkollektorok nem zavarják az utcaképet, mert a hátsó tetőszakaszon kerültek elhelyezésre
- fa nyílászárók
- visszafogott homlokzati színek
- akadálymentesítés

Az ügyesen felújított oldaltornácos, kontyoltetős parasztház vonzó célpont az ide látogató turisták számára. Különleges az eklektikus homlokzatszíntés. Szinte érintetlen megmaradt a régi udvar elrendezése a felújított melléképülettel, tornác előtti virágágyással és a jellemző udvarvégi keresztcsúrral.

RIGÓPOHÁR VENDÉGHÁZ/ BÉKE UTCA 16.

JÓ PÉLDÁK A KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEKBŐL

- a domborzati viszonyokhoz alkalmazkodó terepre illesztés (részben alápincézett)
- környezetbe illeszkedő tömegformálás, homlokzatalakítás
- melléképületekben rejlő lehetőségek hasznosítása
- gondosan kialakított kert
- megfelelő anyag, szín használat
- eredeti nyílásosztás megőrzése
- korszerű gépészeti kialakítás

„Svájci Hozzájárulás a kibővített Európához - Együttműködési Program Magyarországgal program „keretén belül került felújításra a Rudabánya, Gvadányi utca 1. szám alatti Tájház.

Jelenleg bemutatóterként funkcionál.

Jó példák máshonnan /53

MELLÉKLETEK

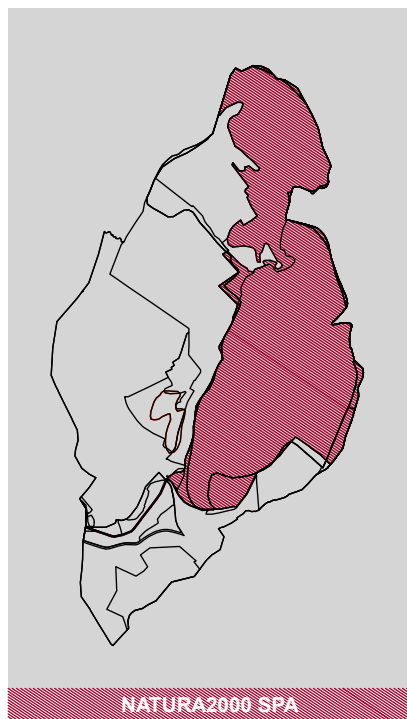
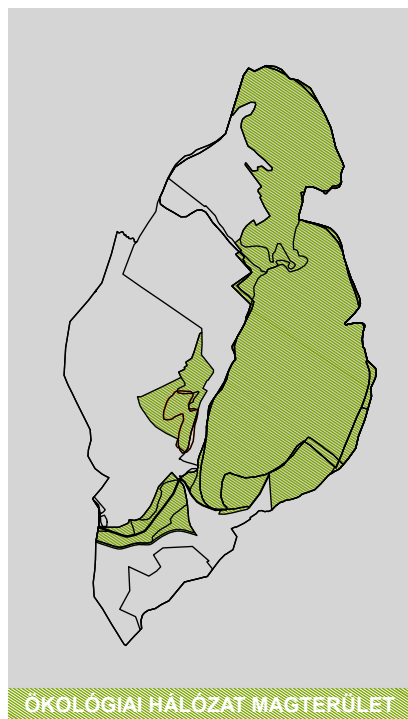
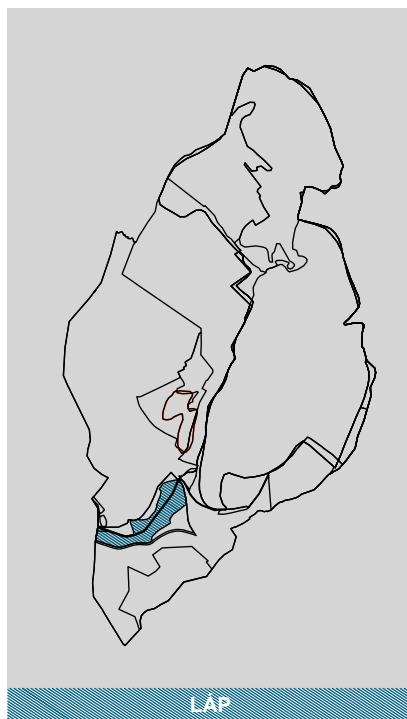
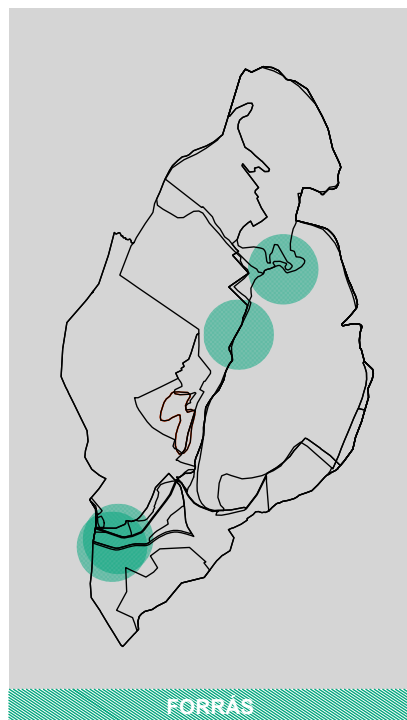
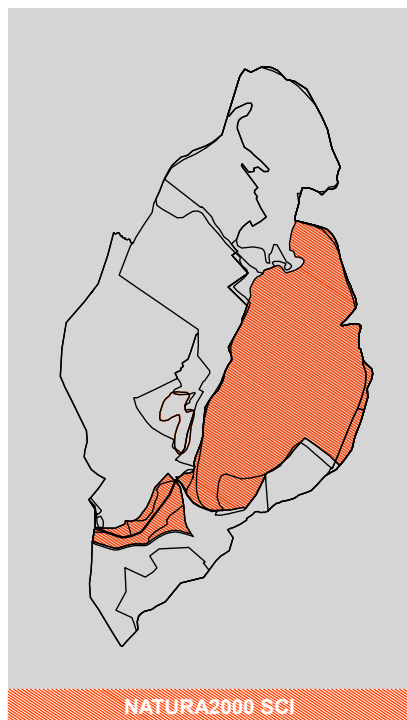
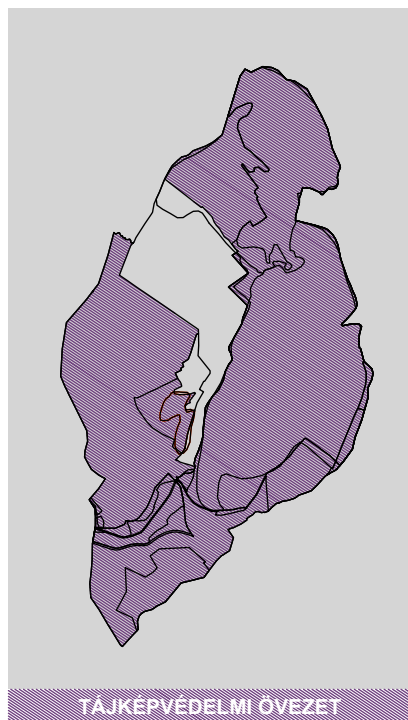
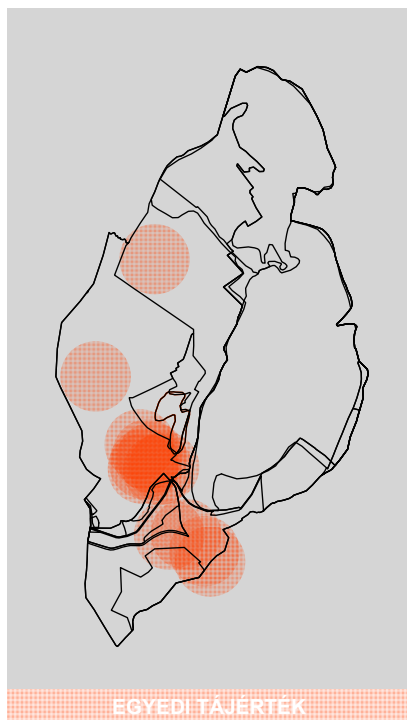
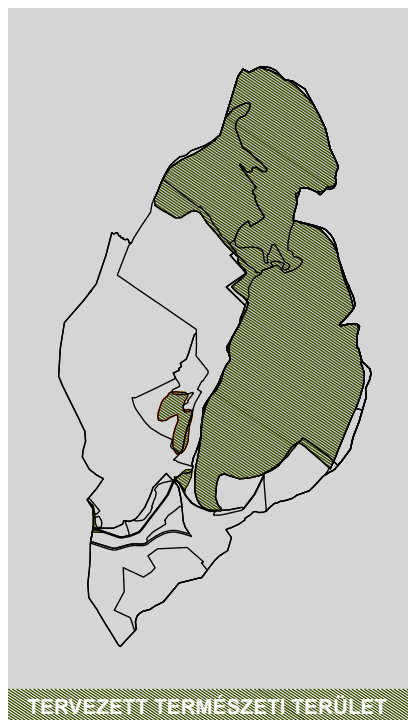
Tiltott növényfajok jegyzéke

2.1 Idegenhonos inváziós növényfajok jegyzéke

Tudományos név	Magyar név
<i>Baccharis halimifolia</i>	Borfa, tengerparti seprúcserje
<i>Cabomba caroliniana</i>	Kaliforniai tündérhínár
<i>Eichhornia crassipes</i>	Vízjácint
<i>Heracleum persicum</i>	Perzsa medvetalp
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowsky-medvetalp
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Hévízi gázló
<i>Lagarosiphon major</i>	Fodros átokhínár
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Nagyvirágú tóalma
<i>Ludwigia peploides</i>	Sárgavirágú tóalma
<i>Lysichiton americanus</i>	Sárga lápbuzogány
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Közönséges süllőhínár
<i>Parthenium hysterophorus</i>	Keserű hamisüröm
<i>Persicaria perfoliata</i>	Ördögfarok keserűfű
<i>Pueraria montana</i> var. <i>lobata</i>	Kudzu nyílgyökér
<i>Asclepias syriaca</i>	Közönséges selyemkóró
<i>Elodea nuttallii</i>	Vékonylevelű átokhínár
<i>Impatiens glandulifera</i>	Bíbor nebáncsvirág
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Felemáslevelű süllőhínár
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kaukázusi medvetalp
<i>Gunnera tinctoria</i>	Óriásrebarbara
<i>Pennisetum setaceum</i>	Tollborzfü
<i>Alternanthera philoxeroides</i>	
<i>Microstegium vimineum</i>	

2.2 Natura 2000 gyepterületeken termőhely-idegen inváziós növényfajok jegyzéke

Tudományos név	Magyar név
<i>Robinia pseudo-acacia</i>	akác
<i>Fraxinus americana</i>	amerikai kőris
<i>Ailanthus altissima</i>	bálványfa
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	keskenylevelű ezüstfa
<i>Pinus nigra</i>	fekete fenyő
<i>Pinus silvestris</i>	erdei fenyő
<i>Amorpha fruticosa</i>	gyalogakác
<i>Prunus serotina</i>	kései meggy
<i>Acer negundo</i>	zöld juhar
<i>Phytolacca americana</i>	alkörmös
<i>Fallopia</i> spp.	japánkeserűfű fajok
<i>Solidago canadensis</i>	kanadai aranyvessző
<i>Solidago gigantea</i>	magas aranyvessző
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	parlagfű
<i>Asclepias syriaca</i>	selyemkóró
<i>Echinocystis lobata</i>	süntök

IRODALOMJEGYZÉK

Borsod-Abaúj-Zemplén megye népművészete (1997, szerkesztette: Fügedi Márta)

Szörényi-Gábor-András: Szuhogy Csorbakői vár kutatása

www.muemlekem.hu

www.hungaricana.hu

www.varbarat.hu

www.szendroitura.hu

www.novenyzetiterkep.hu

www.rudabanya.hu

www.epiteszforum.hu

IMPRESSZUM

Alsótelekes Község Önkormányzata
3735 Alsótelekes, Béke u. 36.
Telefon: 48/435-017

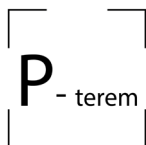
Polgármester: Bodnár Tibor
Polgármester e-mail címe: bodnartibor55@gmail.com

Főépítész: Vanyó Alida
Főépítész emailcíme: vanyo.alida@gmail.com

SZERKESZTETTE:

Pirity Attila
STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

Vanyó Alida
P-TEREM KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

FOTÓ: Tóth Dávid Levente, Vanyó Alida

ÁBRÁK: Zsíros Renáta, Thuróczy Mária, Vanyó Alida, Lechner Tudásközpont

RÉGI TÉRKÉPEK: mapire.hu

Alsótelekes, 2017.